

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Een wandeling voor het hele gezin!

Dit is een wandeling voor het hele gezin. Je kunt hem alleen en/of met kinderen lopen in 1½ tot 2 uur (lengte ongeveer 2 km).

De wandeling is beschreven om in de winter/lente maanden te lopen. In deze wandeling word je gewezen op allerlei leuke dingen waar je wellicht aan voorbij gelopen bent zonder dat je het zag.

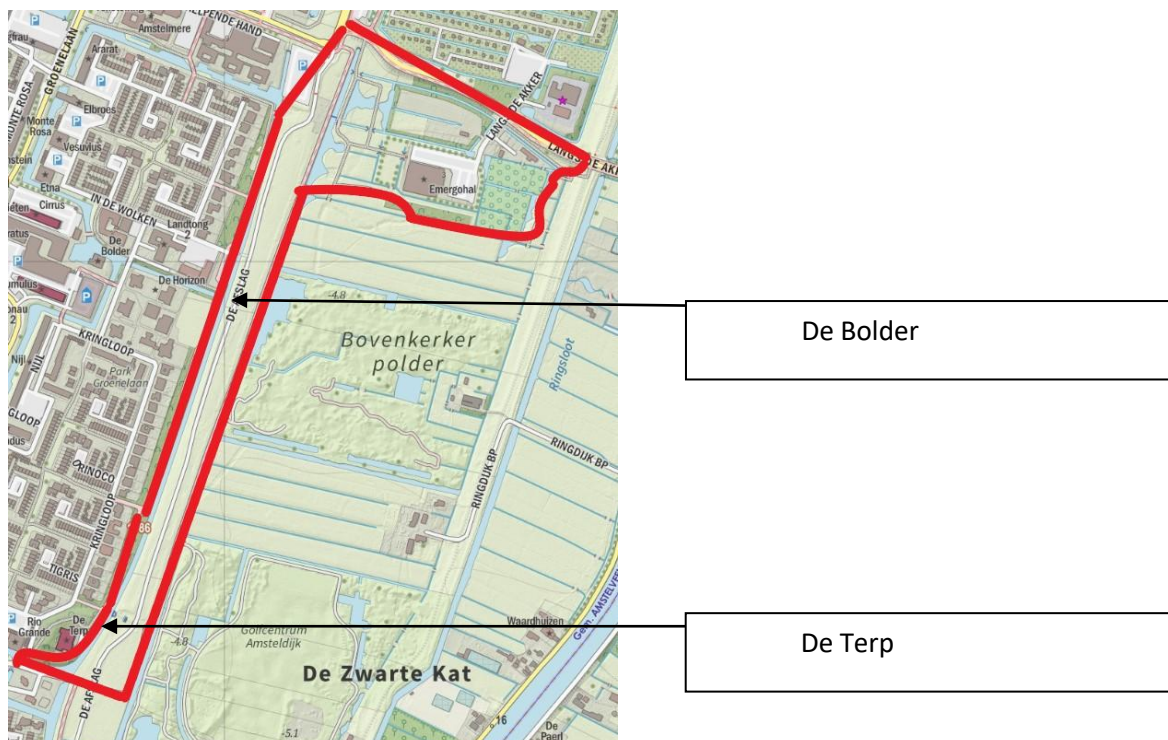
Hoe werkt het?

Op de website van IVN Amstelveen kan je deze rondleiding downloaden:
<https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-amstelveen> of lezen op telefoon of tablet. Je kunt hem natuurlijk ook vooraf afdrukken.

In de beschrijving is de te lopen route aangegeven met een kader en het hiernaast staand figuurtje. Het is een rondwandeling en er zijn twee startpunten, De Bolder en De Terp. In het rood staat in de tekst de verbindingroute naar de rondwandeling.

Je bent er ongetwijfeld vaak geweest. Het is een rustige omgeving, niet te dicht bij huizen. Je wandelt door een groene strook, tussen weilanden, langs een golfbaan. Gezellig babbelen met elkaar, slenteren of stevig doorlopen of lekker hard lopen. Heel aangenaam. De omgeving is rustig, met veel water en hier en daar wat koeien en bomen. En er gebeurt van alles in dit terrein.

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Startpunt De Bolder, verbindingroute

Ga De Bolder uit, linksaf over de brug, weer links en dan rechts langs het water. Je loopt dan naar de polder toe. Als je niet verder kunt: linksaf, langs het water. Je bent nu op de hoofdroute.

In de bocht staat rechts een boom met een wit/grijze schors. Dit is een berk. Aan deze berk hangt een vleermuizenkast. Hierin kunnen vleermuizen overdag slapen en overwinteren. Ze kunnen zelf geen nest maken, maar gebruiken daarvoor spleten in gebouwen en zo. Omdat wij die gebouwen steeds beter renoveren en isoleren, worden in parken aan bomen, en in wijken aan de muren van huizen, steeds meer kasten voor vleermuizen opgehangen. Anders zouden wij steeds meer last hebben van allerlei insecten. Zeker hier bij het water en langs de bomen vangen ze veel insecten. Vleermuizen vliegen graag langs bomenrijen; ze vliegen trouwens ook om de flatgebouwen van Groenhof.

Als je op het bankje gaat zitten zie je links naast het gras ook een berk, met zo'n witte stam. Dit zijn twee verschillende soorten: de linker is een ruwe berk, de rechter met de vleermuizenkast is een zachte berk. Welke verschillen zie je?

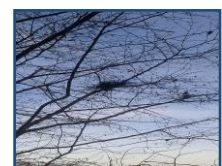
Volg het pad langs het water totdat je rechts twee bankjes ziet. In het gras links zie je dan deze boom. Op deze stam zitten donkergroene en grijsgroene dingen. Het donkergroene is mos. Het grijsgroene is korstmoss, een samenwerking van algen en schimmels die helemaal in elkaar zijn opgegaan. De alg zorgt voor de energie van fotosynthese, de schimmel zorgt voor mineralen en bescherming tegen felle zon.

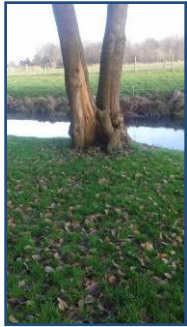
Als je verder loopt en bij twee banken bent gekomen kijk dan even rechts omhoog. In de boom zie je een vogelnest, en wel het nest van een ekster. Waaraan zie je dat het een eksternest is: er zit een dak op. Dat is om te voorkomen dat overvliegende kraaien de eieren zien en die meenemen om lekker op te eten. Alleen eksters maken zo'n nest.

Even verder, in de bocht, zit in een struik rechts ook een nest, maar dat is een heel ander nest. Het is geen stevig bouwwerk maar meer een stel takjes die lukraak door elkaar zijn geschoven. Dit is typisch het nest van een duif (eigenlijk van 2 duiven).

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Volg het pad langs de sloot. Op het gras staat iets vreemds: twee en drie bomen die heel dicht bij elkaar staan, alsof het 1 boom geworden is. Wat is dit? Toen deze bomen geplant werden, heeft men een gat gegraven en daar twee of drie jonge boompjes in gezet. Bij elkaar. Toen die bomen gingen groeien, groeiden ze aan elkaar en werd het 1 boom. Dit is in heel Amstelveen gedaan, soms werden 3 of 4 stammetjes in 1 gat gezet. Je ziet het ook op andere plekken bij deze wandeling.

10 meter voor de brug verderop zie je rechts een boom met enorm gegroefde schors. Aan die boom hangt een nestkast, daarin kan een koolmees een nest maken. Maar waarom hebben de tuinmannen die nestkast daar opgehangen? Veel vogels maken hun nest in een gat in een boom. Als een boom ziek wordt, er een tak afbreekt en ook als een boom omvalt en dood gaat. Een aantal vogels, zoals de koolmees maken daar hun nest in.

Maar de tuinlieden houden de bomen zo gezond dat er geen gaten in komen. En dode bomen worden snel opgeruimd. Zo is er geen nestgelegenheid voor de vogels die niet alleen een feest zijn om te zien maar ze zijn ook nog nuttig. Ze helpen insecten te bestrijden. Daarom zie je overal in Amstelveen ook door de gemeente opgehangen nestkasten.

Ga rechtsaf de brug over, dan naar links naar het parkeerterrein. Steek het parkeerterrein schuin over. Je komt bij dit bord. Daar loop je recht door. Links heb je tuinvereniging Langs de Akker en rechts de Wijngaard. Ben je daar voorbij dan neem je direct rechts het pad naar beneden. Je loopt dan achter de wijngaard langs.

Links in het gras liggen allemaal hoopjes aarde. Wat is dat nu weer? Onder dit grasveld leeft een mol, een klein zoogdiertje (zo groot als jouw hand) dat gangen graaft door de aarde. In een van die gangen worden in het voorjaar kleine molletjes geboren. In de andere gangen zoekt de mol naar eten: mollen eten vooral regenwormen, maar verder alles wat ze in die gangen tegenkomen.

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

En de aarde van die gangen wordt door de mol op het gras gelegd, en dat is een molshoop. Bij een lange gang maakt een mol meerdere molshopen. Kun jij zien waar onder de grond de gangen zijn?

Ga bij het bordje "Welkom in de Middenwaard" naar links, volg het pad tot aan de T-splitsing, en ga daar naar rechts. **Bas: klopt dit wel. Volg je niet gewoon het pad achter de wijngaard langs?**

Nu zie je in de sloot riet en rietsigaren. Ga naar het riet met de rietsigaren. Tussen het riet zie je rietsigaren staan. De officiële naam is lisdodde: een appelboom heeft appels, de lisdodde heeft rietsigaren. Wat je vooral ziet is het zaad: het is nu nog bruin, maar als het rijp is barst het open en wordt het een grote pluizboel. De wind blaast de pluizen alle kanten op, en zo kunnen nieuwe planten ontstaan. Overigens doet de lisdodde het ook goed in de keuken: de witte binnenkant van de jonge planten is eetbaar; het stuifmeel van de lisdodde bloem is bruikbaar als meel (bloem) voor het bakken van een koek; in het voorjaar kunnen de jonge knoppen gegeten worden; en de wortels kunnen gekookt, gebakken of gedroogd en tot meel vermalen worden.

Ga bij de splitsing naar rechts, tot aan de brug

Rechts bij het begin van de brug staat een knotwilg. De takken van deze boom zijn enkele jaren geleden afgezaagd, waardoor er nieuwe takken kwamen. Deze bomen worden om de paar jaar geknot (= de takken worden weggezaagd). Vroeger werden er van deze wilgentenen manden en stoelen gemaakt.

Ga over de brug naar links. Je loopt nu een eind tussen twee weilanden door.

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Je ziet onderweg allerlei vogels in de weilanden en in het water. Welke vogels herken je?

kauw

ekster

zwarte kraai

blauwe reiger

grote zilverreiger

houtduif

De Middenwaard, het weiland tussen waar je loopt en de Groenelaan, zou oorspronkelijk deel zijn van een autoweg van Amsterdam naar Dordrecht, de A3. In 1932 (geen tikfout!) was de A3 voor het eerst te zien op een verkeerswegaankaart. Toen kwam de crisis, de oorlog, de wederopbouw, wel de A2 en de A4 maar niet de A3. De veengrond was ook een probleem, daar kun je niet zomaar een weg overheen leggen.

Er is nog een beetje te zien van de voorbereidingen. De Middenwaard is een beetje hoger: hier ligt een zandlichaam waar de weg over zou komen. En de groene strook tussen Groenelaan en de weilanden is aangelegd als een afscheiding tussen de bebouwing en de snelweg. Dus we hebben geen luidruchtige snelweg gekregen, maar wel een leuk parkje!

Heel opvallend zijn de grijze plastic pijpen die uit de Middenwaard steken en water afvoeren naar de sloot. Deze sloot voert het water uiteindelijk naar een gemaal dat het in de Amstel pompt. In Amstelveen zijn veel van dit soort pijpen (ze zijn altijd grijs) want Amstelveen heeft waterproblemen.

De weilanden aan de linkerhand hoorden oorspronkelijk bij boerderijen. Een groot deel is opgekocht en daar ligt nu een golfbaan. Niet alles is golfbaan. Een boer wilde zijn land niet verkopen, en daarom zijn er nog vlakke weilanden zonder bomen waar vaak de koeien van de Amstelveense slagerij Stronkhorst op lopen. De golfbaan ligt aan weerszijden van het weiland. Het golfterrein heeft lage heuveltjes en bomen en heggen. Daarom moeten de golfers van het ene stuk golfterrein naar het andere stuk lopen om de weilanden heen, over een speciaal daarvoor aangelegd lopen-met-golfclubs-pad.

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Rechts zie je zwarte dingen: wat is dat? In het zwarte plastic zit hooi, of wel gedroogd gras. De boer maait het gras, laat het drogen, en verpakt het in zwart plastic zodat het nog droger wordt. Dat is goed voer voor paarden en koeien in de winter!

Kijk eens goed over de golfbaan en de weilanden in de richting van de Amstel. Je ziet daar huizen die langs de Amstel staan. Soms zie je een auto, die rijdt over de dijk langs de Amstel. En in de zomer komen er bootjes langs. De hoge bomen die je in de verte ziet staan aan de overkant van de Amstel.

Startpunt De Terp, verbindingroute

Je start is het parkeerterrein in de zuidoost hoek van Kringloop. Je neemt de brug de polder in en gaat daarna linksaf. Je zit nu op de hoofdroute.

Loop je op de hoofdroute, dan neem je de brug naar rechts. Zo ga je de polder uit. Loop over het parkeerterrein om de flat heen. De ingang van het pad zit verstopt in de hoek achter de hulst.

Na het eerste grasveldje zie je links tussen de bomen en de struiken houtrillen. Men heeft hier takken op elkaar gelegd, en die gaan verrotten en worden opgegeten door kleine insecten. Die kleine beestjes worden opgegeten door kleine vogels. Zo ontstaat er veel leven uit zo'n houtril. Misschien zie je wel kleine vogeltjes rondscharrelen, zoals een roodborst.

vink

roodborst

groenling

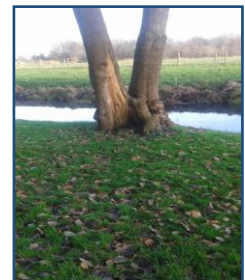
Roodborsten hebben dunne snaveltjes, en kunnen gemakkelijk insecten vangen. De vink en groenling hebben dikkere snavels, en eten vaak zaden en bessen.

Winter/lente wandeling door de Middenwaard

Als je rechts weer een grasveld hebt, zie je links jonge haagbeuken, die veel bruine bladeren hebben. Dat zie je vaker bij jonge haagbeuken, en ook bij jonge eiken. Eigenlijk moeten in de herfst die bladeren er gewoon afvallen, maar daarvoor zijn allerlei hormonen nodig (ook bomen hebben daar last van) en die zijn bij jonge bomen niet altijd goed geregeld. In de lente gaan die bladeren er vanzelf af.

Volg het pad langs het water. De 4de en 7de boom rechts zijn volwassen haagbeuken. Je kunt ze herkennen omdat ze geen ruwe schors hebben maar meer een "gespierd" uiterlijk. Zijn het wel 2 bomen of is het 1 boom: bij het planten zijn twee boompjes in 1 gat geplant, en die zijn bij het groeien tot 1 boom geworden.

Links staan 3 basisscholen, met een speelplaats en een heerlijk grasveld. Er zijn plannen om deze 3 scholen te vervangen door 1 groot gebouw, en op het grasveld een woontoren neer te zetten.

Verbindingsroute naar De Bolder

Wil je terug naar De Bolder? Dan ga je hier links van het water af en daarna rechts de brug over naar De Bolder.

Wil je niet naar De Bolder dan lees je verder bij het begin van de wandeling, pagina 2.

We hopen dat je een leuke en leerzame wandeling hebt gehad. Vond je het leuk, moeilijk, mooi? Heb je iets gemist of heb je een andere tip voor ons? Laat het ons weten. Dit kan onder andere via [facebook](#).

Houd voor informatie over activiteiten, of nog meer leuke wandel en/of fietstochten onze website, [IVN Amstelveen](#), in de gaten.